

naar: Raounak Khaddari
uit: Het Parool, 19 juni 2021

Raounak Khaddari werkt als journalist voor Het Parool.

noot 1 *early birds*: klanten die heel vroeg bestellen en daarom korting krijgen

noot 2 *Can we be happier? Evidence and ethics*: Kunnen we gelukkiger zijn? Bewijs en ethiek

Tekst 2

Politiek debat hoort juist in de schoolbank

(1) “Nee, bij ons op school hebben we het niet over de verkiezingen gehad”, zo vertelde mijn zoon. Zijn docenten in 3 vwo gaven aan dat het lastig is om over politiek te praten zonder je eigen mening te delen. Daarom hadden ze besloten om het er niet over te hebben. Politieke socialisatie vonden zij iets voor thuis, niet voor school.

(2) Uit mijn onderzoek naar scholierenverkiezingen weet ik dat aandacht voor de verkiezingen enorm verschilt. Bij de ene school organiseren leerlingen en docenten samen scholierenverkiezingen, bij de andere beperken docenten zich tot het uitdelen van een link naar een stemwijzer. Bij de ene school praten leerlingen en docenten uitgebreid over hun politieke zorgen, vragen en ervaringen, bij de andere worden gesprekken over controversiële (politieke) kwesties vermeden.

(3) Hoezo dit verschil? In Nederland is politieke vorming in het voortgezet onderwijs primair belegd bij het vak maatschappijleer. Dit vak richt zich op het bevorderen van kennis en denkvaardigheden. Veel docenten maatschappijleer zullen leerlingen wel ondersteunen bij het vormen en

bevragen van een mening over politieke kwesties. Het ondersteunen van leerlingen bij het leren vormen en geven van hun mening over, bijvoorbeeld, de zin(loosheid) van stemmen valt alleen niet onder hun formele taak.

(4) De wet burgerschapsvorming uit 2006 bood weinig houvast. Deze wet verplichtte scholen om actieve participatie van leerlingen te bevorderen, maar bood verder geen criteria. Als een school plastic ging prikken met leerlingen, voldeed zij formeel aan deze eis. De huidige burgerschapswet, die in 2020 door de Tweede Kamer is goedgekeurd, zet gelukkig steviger in op het bevorderen van democratische participatieve vaardigheden. Aandacht voor politieke meningsvorming die verder gaat dan ‘wat vind je van standpunt x’ is echter nog geen gemeengoed in politiek onderwijs.

(5) Nu begrijp ik heel goed dat docenten in onze afrekencultuur niet staan te popelen om hun mening te delen over politieke kwesties. Ook ben ik – net als de docenten van mijn zoon – van mening dat socialisatie in het gedachtegoed van een bepaalde politieke partij niet thuishoort in het

65 onderwijs.

(6) Toch vind ik het, met veel internationale collega-onderzoekers op het gebied van burgerschaps-
70 onderwijs, enorm belangrijk dat er op scholen aandacht is voor politieke meningsvorming.

(7) Ten eerste hoort aandacht voor politieke meningsvorming bij de kwalificerende taak van het onder-
75 wijs: elke docent is expert in een specifiek onderwerp. Met die expertise kan de docent maatschap-
pijleer bijvoorbeeld leerlingen helpen om zich een geïnformeerde mening
80 te vormen over de (on)zin, (on)haalbaarheid en (on)rechtsstatelijkheid van voorgenomen beleid van politieke partijen over onderwerpen die hen bezighouden.

(8) Ten tweede hoort het bij de socialiserende taak van het onderwijs. Veel mensen bevinden zich in hun eigen politieke bubbel. Respect voor het feit dat mensen een
90 andere mening hebben dan jij, en op respectvolle wijze jouw mening uiten (zonder doodsbedreigingen) krijgt niet iedereen van huis uit mee. Bescheidenheid over wat je niet weet
95 en de moed om je mening bij te

stellen ook niet. Juist op school kunnen leerlingen met (ouders met) verschillende politieke kleuren gezamenlijk stilstaan bij huidige en
100 wenselijke waarden en normen op het gebied van vrijheid van meningsuiting.

(9) Ten derde hoort het bij de persoonsvormende taak van het onderwijs. Leerlingen en docenten maken zich allemaal zorgen over bepaalde maatschappelijke kwesties. Ze hebben allemaal een mening over hoe (weinig) zinvol het is om je stem
105 uit te brengen, en over wat er (minder) goed geregeld is in Nederland. Met een beetje geluk durven zij in onze meningen-
samenleving ook af en toe aan te geven dat ze ergens te weinig over weten om ergens iets van te vinden.

(10) Door in gesprek te gaan over deze zorgen, meningen, twijfels en vragen kunnen docenten leerlingen
120 ondersteunen bij het vinden van hun eigen stem. Laten we jongeren in het onderwijs dus blijven ondersteunen bij hun politieke meningsvorming, en leren hoe zij respectvol met politieke meningen van anderen kunnen
125 omgaan.

naar: Isolde de Groot

uit: Trouw, 17 maart 2021

Isolde de Groot is universitair docent burgerschapseducatie en betekenisvol onderwijs aan de Universiteit voor Humanistiek.